

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgoveškega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 76

Maribor, sredo, dne 22. septembra 1937

Leto XII

Spomenu Masaryka

Po pogrebnih svečanostih.

Včeraj so se vršile pogrebne svečanosti velikega pokojnika dr. T. G. Masaryka, ki ga po vsej pravici imenujemo očeta evropske demokracije in apostola svobode.

Ves čehoslovaški narod ga je v duhu spremljal na zadnji poti, spremljal moža, ki je smatral sebe le za državljan enakega vsem drugim državljanom. Njegova visoka etika, njegova socialnost in demokratičnost ga je priljubila po njem šolanemu narodu kakor morda nobenega drugega predstavnika raznih držav.

Posebno hvaležni bi morali biti slavnemu pokojniku Slovenci in Hrvat, za katere se je Masaryk ob prevratu prav posebno zanimal ter interveniral zanje v mednarodni politiki kakor tudi poslal v Jugoslavijo odlične politike (socialiste), da so podpirali naše politične kroge v snovanju države.

Masaryk je bil mož svobode in demokracije. Sam je bil svobodoljub in demokrat, učil je svobodo in demokracijo, v kateri se najbolje ne guje tudi socialnost. Masaryk je bil ideal človeka ter je s svojo neutrudljivo marljivostjo in bistrostjo vzgojil celo generacijo svobodoljubnih in socialnih politikov. Ta vzgoja se kar najlepše odraža v vsem javnem in socialnem političnem življenju, ki bo tudi dolgo dobo let v korist socialne in politične svobode naroda.

Masaryk je bil učitelj zase in za druge. Njegov spomin bodo narodi in države najbolj počastili, če ga poslušajo in posnemajo.

Učitelja poslušamo, da se učimo, in če spoštujemo njegove nauke in njega, izvršujemo njegove nauke.

Tak nam bodi Masaryk! Le dobri njegovi učenci mu postavimo spomenik v svojih dušah in dejanjih, če bomo enako etični, socialni in svobodoljubni — pravi demokrati.

Veliko žalovanje za T. G. Masarykom v čehoslovaški

Milijoni so seposlavljali od tatičeka Masaryka.

Pokojnega T. G. Masaryka so prepeljali iz gradu Lany v Prago, kjer so ga položili na Hradčanih na mrtvaški oder. Par dni so defilirali stotisoči in stotisoči upognjeni v nemi žalosti mimo krste, ki hrani v sebi truplo »Tatičeka Masaryka«, kot je čehoslovaški narod nazival svojega sina, prezidenta in mu s tem izražal svojo globoko spoštovanje in ljubezen. Iz vseh delov države so prihitele ljudske množice in odposlanstva v Prago, da so se poslovile od svojega prvega, v resnici ljudskega vladarja in mu izkazale poslednjo čast. Naval ljudskih množic v Prago je bil tako ogromen, da so preko radia pozivali, da naj ljudje ostanejo doma, ker glavno mesto republike ne more sprejeti takih množic, kot so se zadnje dni zgrnile v Prago.

Vsa poročila inozemskih listov so govorila o tem veličastnem razstanku naroda s svojim mrtvim sinom. Narod je plakal nad krsto T. G. Masaryka, svojega »tatičeka«, in v tej tugi se mu je pridružilo vse demokratično misleče človeštvo.

Na poti k demokraciji

Po sporazumu združene opozicije

Kratek komunike beogradske združene opozicije, da se je med tremi strankami, to je demokratsko (Davidović) zemljoradniško (Jovanović) ni radikalno (Stanojević) dosegel popoln sporazum v pogledu notranje ureditve države in komunike o načelnem sporazumu med beograsko združeno opozicijo in dr. Mačkom je bil za vso našo javnost prava senzacija in obenem politični akt prvega reda.

Senzacija je bila toliko učinkovitejša radi tega, ker je bila za neobveščene kroge ravno v tem trenutku nepričakovana. Saj so se ravno v zadnjem času razširile vesti, na podlagi katerih je del našega javnega menja bil pod vtisom, da med predstavniki združene opozicije v Beogradu ni soglasnosti, še manj paj med Beogradom in Zagrebom. Intriganti so bili zelo spretni in agilni, kar je razumljivo, saj so vedeli, da je od sporazuma demokratskih moči odviseval novi kurz politike v državi, ki bo slonel na popolnoma demokratični podlagi in omogočil

popolno ravnopravnost Slovencev, Hrvatov in Srbov in kakor upamo tudi delavskega razreda.

Vse intrige sovražnikov demokratičnega režima niso dosegle zaželjenega uspeha, ker so jih odgovorne osebnosti združene opozicije uspešno odbijale in vztrajale na začrtani poti, ki vodi k demokraciji. A ravno radi tega je bila vest o doseženem sporazumu toliko bolj učinko-

vita. Na eni strani je vzbudila ogromno navdušenje in zadovoljstvo, na drugi strani pa razočaranje in potrtost. Nasprotnikom demokracije ni preostalo nič drugega, kakor tolažba, da je ta sporazum le načelna pomena, da bo se nepremostljivo nasprotje še le pokazalo. »Slovenec« smatra, da je to »zračni« in za to je tudi »Slovenec« obvisel v zraku, »Jutro« pa že skuša vplivati, kako naj združena opozicije v bodoče postopa in jo celo opozarja na težke naloge, ki jo čakajo. Ze samo to je dokaz zmedenosti, ki vlada v nasprotnih krogih.

Slučajno sem se takoj po objavi teh komunikejev znašel v Beogradu in na svoje oči videl in opazoval, kako ogromen vtis je doseženi sporazum napravil na vse demokratično misleče kroge (in teh je velika večina) v Beogradu in v Srbiji. Mislim, da je bilo malo takih dogodkov in političnih činov, ki bi na javnost tako ugodno vplivali kakor je ta doseženi sporazum. Imel sem priliko razgovarjati z odličnimi voditelji združene opozicije, od katerih sem dobil potrebno pojasnilo in tudi zagotovilo, da je vsak neugoden preokret skoro izključen in da ne bo dolgo, ko bo sporazum popoln, podpisan in objavljen. Ne v Beogradu in ne v Zagrebu ni med vodilnimi osebami takega, ki si ne bi želel, da bi ta sporazum bil čimprej podpisan.

Ni mogoče, da bi se pečal s podrobnostmi, ki se tičejo tega sporazuma, kar bodemo prav gotovo naredili, čim bo čas za to. Za nas sociali-

ste je važno to, da ves sporazum o proceduri, t. j. izhodu iz sedanjega stanja, sloni na

čisto demokratičnih smernicah,

kar daje zagotovilo, da se bo vse nadaljnje delo vršilo v soglasnosti z razpoloženjem večine Slovencev, Hrvatov in Srbov in da bodo tudi delavci socialisti lahko povedali in uveljavili svoje težnje in potrebe.

To je važno zlasti za nas socialiste v Sloveniji, ki imamo svojo kompaktno politično skupino, katero — hote ali ne hote — priznavajo tudi vsi naši nasprotniki ali namišljeni prijatelji.

Celjska konferenca poverjenikov »Delavske Politike«, kakor tudi vodstvo bivše socialistične stranke Jugoslavije so nam jasno in odločno zagotovili naše smernice za bodoče boje, teh se držimo vsi, ker le tako bomo v danem trenutku tudi mi lahko sododločali in branili interese delavskega razreda.

Led je prebit, politični voz je na dobri poti k demokraciji in mi socialisti v Sloveniji, kot izraziti borci za popolno demokracijo in svobodo, moramo vsi kot eden pomagati, da pridemo čimprej do cilja, kajti prepričani smo, da bo delavski razred le v polni demokraciji, svobodi in enakopravnosti lahko uveljavil svoje potrebe: Za tega delj najiskrenejše pozdravljamo doseženi uspeh in pozivamo vse iskrene prijatelje demokracije, svobode in enakopravnosti na borbo do končne zmage. J. P.

Internacionala ob Masarykovi smrti

V socialističnem svetu je smrt velikega filozofa in državnika zbudila najiskrenejše izraze spoštovanja pokojnika. Leon Blum imenuje Masaryka republikanskega heroja, Emil Vandervelde patriarha evropske demokracije, angleška delavska stranka arhitekta evropske svobode, poljski »Robotnik« neupogljivega kneza demokracije itd. Vsi socialistični listi poveljujejo njegovega duha in njegovo delovanje ter ga primerjajo apostolu socializma v duhu angleške delavske stranke. Masaryk je videl rešitev sveta v etiki in idealizmu, v svobodi in etični socialni pravičnosti.

Pogreb.

Njegovega pogreba so se udeležila zastopstva skoraj vseh držav. — Francosko delegacijo k pogrebu je vodil s. Leon Blum, podpredsednik francoske vlade. Pogreb se mora smatrati kot ogromna manifestacija demokratične miselnosti in oznanjevalka bodočega pohoda demokracije.

Slava ti, pokojnik!

Pod zaščito je 337 denarnih zavodov, od teh ima 297 odobreno odločitev plačil. 6 je odobrena sanacija in 34 jih bo likvidiralo.

Japonci ne morejo naprej

Bitke z menjajočim se uspehom.

Japonci so doslej poslali na Kitajsko že ogromno število vojaštva, topništva in letal.

Boji za Šangaj trajajo z nezmanjšano silo naprej, brez odločitve.

Na severu se bijejo pri Peipingu, kjer so Japonci skušali obkoliti kitajsko armado, 60.000 mož, pa se jim je poskus izjalovil, da si je bilo japonsko armadno poveljstvo popolnoma sigurno, da se jim bo zajetje posrečilo.

Kitajci se bore proti Japoncem tudi na ta način, da razdirajo nasipe rek, ki takoj nato poplavijo ozemlje in ga izpremene v neprehodno močvirje.

Zračni napad na Nanking.

Na Nanking, kjer je sedaj sedež kitajske vlade, so te dni metala japonska letala bombe. 17 kitajskih lovskih letal je pri tej priliki napadlo 46 japonskih letal. Pri spopadu je bilo sestreljenih 6 letal, štiri japonska in 2 kitajski.

Uspešna mizarska stavka v Beogradu

Sklenitev kolektivne pogodbe.

Zaradi sklenitve kolektivne pogodbe je stavkalo v Beogradu okoli 1000 mizarskih in lesnih delavcev. Uspeh stavke je bil, da je nad 80 mizarskih delavnic sklenilo z delavsko organizacijo kolektivno pogodbo.

Masaryk na mrtvaškem odru

Internacionala in Španija

Posvetovanja v Parizu

Socialistična delavska internacionala in mednarodna strokovna zveza, ki sta te dni zborovali v Parizu, sta obravnavali večinoma o skupni akciji v prid škanski republiki. Kot zastopnik Španije je bil navzoč med drugimi Largo Caballero. Za socialistično delavsko internacionalo Louis de Brouckère (Belgija), Fric Adler (Avstrija), Bracke (Francija), Gillies in Dalton (Anglija) in za mednarodno strokovno zvezo Citrine, Jouhaux, Mertens (Belgija), Jacobson (Švedija), Tayerle (Čehoslovaška), Kupers (Nizozemska) in oba tajnika mednarodne strokovne zveze Shevenels in Stolz.

Seja je sklenila, da takoj potujejo v Ženevo Citrine in Jouhaux za strokovno internacionalo ter Brouckère in Longuet za socialistično delavsko internacionalo, da tam zastopajo naslednje želje obeh internacional.

1. Odstranitev pomorskega ropanja v Sredozemskem morju in svobodno plovstvo vseh priznanih držav.
2. Odpoklic tujezemskih italijanskih in nemških čet iz ozemelj Španije.

3. Priznanje pravice republikanski španski vladi, da sme v varstvo reda in miru na svojem ozemlju svobodno kupovati potrebno orožje in municijo v inozemstvu.

Španija ni več v svetu Društva narodov.

Na zasedanju Društva narodov so volili nove predstavnike v svet Društva narodov, ker je nekaterim državam potekel mandat.

Zasledovanje morskih razbojnikov pričelo

Na Sredozemskem morju je te dni pričelo angleško in francosko brodogovje z akcijo proti podmornicam, ki ogrožajo morskoplovbo.

Italija in Nemčija sta razburjeni, ker sta jih Anglija in Francija postavili pred gotovo dejstvo.

Konec pomorske kontrole.

Anglija in Francija sta ukinili kontrolo v španskih vodah in odpo-

Španija je ponovno kandidirala, pa ni dobila dve tretjini glasov, ampak samo 23 (vseh glasov je 52).

Društvo narodov oz. države, ki so glasovale proti Španiji, so si s tem izstavile slabo spričevalo, čeprav poudarjajo, da so to storile samo radi tega, ker se nočejo vmešavati v španski spor.

V Društvu narodov manjka odločnih bojnikov za demokracijo.

klicali svoje vojne ladje.

Francija pa izjavlja, da bo odpravila kontrolo tudi na Pirenejih, čim bo dobila najmanjši dokaz za to, da Italija in Nemčija tudi še naprej dobavljata orožje in pošiljata čete generalu Francu.

Na bojiščih ni posebnih dogodkov.

Na španskih bojiščih ni posebnih dogodkov. Edino le v Asturiji se vrše boji, kjer poskušajo nacisti nadaljevati s prodiranjem proti Gijonu.

Pustite delavsko zavarovanje delavstvu!

da ga samo upravlja.

Zahteva po uvedbi socialnega zavarovanja je prišla iz delavstva samega. Zato upravičeno nosi naziv delavsko zavarovanje. In to je pred vojno tudi bilo, ker so ga upravljali delavci sami. Zato je bilo vzorno in gibčno. Po prevratu se je pa vse skupaj uklenilo v neki zmešani centralizem s še bolj okornim birokratizmom, tako, da je danes ironija trditi, da imamo sploh še kako delavsko zavarovanje, kjer bi imelo delavstvo kaj besede. Upravni aparat našega zavarovanja se je tekom let skušalo z gotovih strani izpremeniti za pro-

tirežimce enega ali druga političnega režima.

Do zdaj je bilo v tem oziru še vsaj nekaj boljše pri bratovskih skladnicah. Sedaj pa izvemo, da je ministristvo izdelalo nov predlog o pragmatiki nameščencev bratovskih skladnic. Po tem predlogu morejo biti upravniki ali računovodje samo akademično naobraženi ljudje. Či ti se to

Mi pa pravimo, v upravo delavskega zavarovanja spadajo delavci in nihče drugi.

Rudar.

Italija ne pristopi nyonskemu sporazumu

V Italiji smatrajo, da je nyonski sporazum naperjen proti Italiji v prid valencijski vladi. Zato Italija najbrže ne pristopi k sporazumu.

Dejansko pa je stvar taka, da si hočeta Anglija in Francija zagotoviti varnost v Sredozemskem morju ter v ta namen preprečiti, da bi Italija ali fašistična Španija zasedli važne postojanke, ki bi lahko ogrožale njiju plovitvo po Sredozemskem morju.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Poljska dala slovo nemškemu fašizmu?

Pod pritiskom demokratičnih sil.

Poljski zunanji minister Beck je te dni obiskal Pariz, da razgovarja s francosko vlado o sodelovanju Francije in Poljske.

Z uspehom razgovorov so zadovoljni tako francoski kakor poljski uradni krogi.

Posvetovanja so se vršila med Beckom, Chautempsom, Delbosom in Blumom. S tem razgovorom so odpravljena vsa nesoglasja, ki so se bila pojavila lani, ko je Poljska najemala v Franciji 1.5 milijarde posojila.

Zlasti se je tikal razgovor tudi srednjeevropskih vprašanj in odnoša-

jev med Čehoslovaško in Poljsko, ki še vedno niso urejeni.

Angleški tisk Poljski sicer ne zaupa, ker se je Beck ustavil tri ali štiri dni v Berlinu in razgovarjal tudi tam. Vendar se pa na Poljskem pojavlja med narodom močan val proti politiki, ki jo je Beck doslej vodil.

Zato tudi ni neutemeljena domneva, ki jo javlja »Prager Presse«, da je na Poljskem pritisk demokratičnih političnih strank tako jak, da se mu dosedanji režim diktature ne bo mogel dolgo upirati.

Zalni spreved s krsto Masaryka krene z gradu Lany proti Pragi

A. M. de Jong:

55

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Vlegel se je na hrbet, da bi z zaprtimi očmi opazoval svetle, gomazeče figure, škrlatne in vijoličaste barve, ki so plesale na zametnočrnem ozadju, ako je trdo zamižal. Lepo je bilo to in razen tega je človek hitro zaspal... Toda ta večer Mereyntje ni mogel zaspiti. Bil je preveč razburjen in v njegovih malih, hitro delujočih možganih, so se podile najrazličnejše misli... Nenadoma se je pričel zanimati, kaj govori oče s sosedi in sosedami. In za svojimi zaprtimi vekami je vedno tudi videl postavbo moža ali žene, ki je ravno govorila, kot da bi bila naslikana. To je bilo zanj nekaj novega, tu in tam je vjel besede, ki so imele prav poseben pomen zanj, dokler ni končno napeto prisluhnil: govorili so o njegovemu prijatelju Vrču.

»Oh, ni slab človek!« je Mereyntje čul govoriti svojega očeta. »Ako ga slišiš ko se pogovarja z našim Mereyntjem, potem je že treba reči, da ni tako sirov, kot pa izgleda. No — da, čudak je in da ne gre k izpovedi, ni najhuje... Toda ali nimaš tudi v mestu na stotine takih, ki prav tako žive kot on, pa niso sami slabi ljudje, roparji in zločinci.«

»In vendar je to huda stvar!« je z ostro zvenečim glasom ujedljivo vpadla stara mati.

»Ah, kaj bi tisto, pater, ki je zadnjič pri nas ma-

ševal, je tudi sam tako rekel,« je protestiral stari Geysen. »Človek naj ne sodi. Ali veš morda ti, kakšne namene ima Bog s tem ali onim?«

»Jaz samo vem, da mora človek izpolnjevati svoje dolžnosti,« je zabevala stara. »In kdor jih ne, je izgubljen.«

»Vsekakor,« jo je prekinil stari Bolleut, zabaven obešenjak. Noče poznati ne Boga, ne zapovedi in hodi svoja pota, kot da bi bil ves svet samo zanj.«

»Mi garamo, da nam šivi pokajo,« je robantil Anton, vaški krojač, »ta nepridiprav pa postopa po livadah in po polju in se preživlja, ne da bi samo tace iztegnil. Preklete, da je to skandal!«

»Divjačino loviti se ne pravi krasti,« je branil stari Geysen. »Ako sedi na moji v najem vzeti njivi zajec in se mi nudi prilika, da ga lahko dobim v past, potem gotovo ne pustim, da mi pobegne in ti tudi ne.«

»To je pa zopet nekaj drugega,« je nadaljeval krojač. »Nisem govoril o tem, ampak o tem, če postane to nekomu poklic. Le vprašaj enkrat tistega velikega graničarja, boš videl kaj ti bo povedal!«

»Neumnost, on išče samo povoda, kako bi se lahko sprl z njim zavoljo Janekee,« je rekel Geysen hladno. »O tem že vendar ve vsa vas... Toda v past ga še vedno ni dobil,« je zaključil s pritajeno škodoželjnostjo.

»Naj se le pazi,« je dodal Bolleut. »Ta Holandec ni od danes.«

»Trislo medvedov, ta prav gotovo ni iz testa!« je zavriskal krojač Toon. »Le pomnite, kaj vam pravim, Vrč si bo še vrat zlomil zavoljo tega Holandca! On je trden — kot dren!«

»In Janekee, he — he, to ti je ženska,« je mlaskal Theis Baks z jezikom. »Aj, ona je pač vredna greha!«

»To bo Vrč menda bolje vedel, kot pa ti, prismsoda,« je meketal krojač pohotno se smejoč. »Najbrž grehu ni baš izbegaval!«

»Tu in tam človeka res prime veselje, da bi tudi sam postal divji lovec! He, ako se gre za lov na take vrste divjačino, sem takoj poleg!« je vzkliknil Bolleut in se smejal na vse pretege.

»Glej, glej, pa sem mislil, da si se že davno iztrosil,« se je rogal Baks sedemdesetletnemu pohotnežu. Ta pa se je čudil prizadetega in je streljal nazaj:

»Jaz! Oh, prijateljček, še vedno ti jih dam pri sto petdeset naprej, ako le hočeš, ti šlapa šlapasta!«

Možje so se krohotali, da se je vse treslo, pokali z rokami ob kolenih in se držali za trbuhe, tako zelo jim je dopadel dovtip lahkoživega Boullenta, ki je kljub svojim sedemdesetim letom rad uganjal neumščine in ni mogel mimo nobene ženske, da bi jo ne prebadal s svojimi čutavnimi pogledi. Stara mati, prizadeta v svoji častiljubnosti, je jezna pokašljevala:

»E—e—h, presneti dedi, ali se prav nič ne sramujete.« In ta stari sivobralec vodi v resnici glavno besedo, namesto da bi raje mislil na smrt. Bah, kakšni zlodeji ste vi moški, nepoboljšljivi, dokler vas ne zabijejo v krsto!«

»Le škoda, da ženske tako silijo v nas,« je razigrano dodal Bolleut, ne da bi se le malo sramoval ali bil v zadregi. »He—he—he, in od teh zlodejev so vsi mali otročki!«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Potek zborovanja ob zaključku meznega gibanja

Zborovanje rudarjev se je vršilo v nedeljo, dne 19. t. m. v Trbovljah; na njem so krajevni rudarski zastopniki, ki so se udeležili razprav s TPD poročali o uspehih in neuspehih meznega gibanja, ki se je pričelo s konferenco vseh zastopnikov rudarskega delavstva, dne 24. julija t. l., zaključilo pa z razpravo s TPD, dne 15. t. m.

Na zborovanju se je prečital in pretolmačil sporazum. Delavstvo je sprejelo poročilo z odobravanjem na znanje, ker se je prepričalo, da so delavski zastopniki storili svojo dolžnost in dosegli, kar je bilo mogoče. Da pa je izostala tudi vsaka kritika napram delavskim zastopnikom, kakor je bilo žal pri takšnih poročilih prej vedno navada, je pripisati tudi dejstvu, da se je med rudarskim delavstvom globoko usidrala zavest, ki jo je ustvarila razredna strokovna organizacija in delavski zaupniki z realnim delom, da je treba vselej upoštevati dane okoliščine. Ta resnost je tudi omogočila vsaj delni uspeh.

Hrastnik

Važno predavanje o socialni zakonodaji se bo vršilo v nedeljo, dne 26. t. m. v Dolu pri Hrastniku. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen Viktor iz Maribora. Delavke in delavci, pridite polnoštevilno.

Črna pri Prevaljah

Zborovanje rudarjev II. skupine rudarske zadrage se bo vršilo v nedeljo, dne 26. septembra ob pol 10. uri dopoldan v prostorih g. Kneza. Poročal bo s. Pliberšek iz Trbovlj.

Požar je nastal v petek, dne 17. t. m. v gospodarskem poslopju, ki je last Aleksandra Thurna in je v njem stanoval upokojeni gozdar g. Blajer. Omejenega dne je okrog 7. ure zvečer razsajal izredno močan veter, kar je oteževalo delo gasilcev. Posrečilo se je požar omejiti, da se ni razširil na sosedne objekte, medtem ko je poslopje uničeno. V akciji sta bili dve motorni brizgalici. Stanovalec g. Blajer utrpel občutno škodo.

Mežica

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. »Vinsko trgatavo s plesom« v zgornjih prostorih gostilne Toff v Mežici s pričetkom ob 15. uri popoldan. Prosimo za ta dan vsa sosednja društva, da ne prireajo kakšnih prireditvev, ter se udeležijo vinske trgatve. Več bo razvidno iz lepakov! Družnost!

Jesenice

Nesreče v jesenskih tovarnah. Neverjetni tempo in neverjetna naglica, s katero se dela v obratih Kranjske industrijske družbe že nekaj mesecev sem, zahtevata dan za dnem več žrtev. Skoraj vsak dan je kaka nesreča, včasih manjša, včasih večja, pa tudi težkih je že bilo nekaj. Ni še dolgo od tega, kar se je pripetila spet smrtna nesreča, ko je žerjav stisnil mladega, od tv. Slograd v tovarno dodeljenega delavca Stana Vebra z Gorji tako, da je bil na mestu mrtev. Sicer je te nesreče v glavnem kriva neprevidnost, oz. še boljše rečeno prevelik pogum, ki je pač oče neprevidnosti, vendar spada ta nesreča v niz vseh obratnih nesreč, ki so se zaradi mrzlih naglice, v zadnjih mesecih zgodile v naši tovarni. Mi bi apelirali na obratovodstvo tovarne, zlasti tudi na inspekcijo dela, da upošteva tudi delavstvo in njegova zdravstveno in življenjsko varnost, ne pa le čimvečjo storitev in samo storitev. Potem bo v tovarnah KID res delo, ne pa gonja in garanje.

V ogledalu

Sami ne vedo več, kako bi lahko blatili, zato so gospodje pri »Slovencu« začeli citirati »Samoupravo«, glavno glasilo JRZ, ki je posebno gorka socialistom. — Ta »Samouprava«, »Slovenec« posestrima, pripoveduje, da se socialistom v Sloveniji toži po režimu Živkovića, ki da je rdeče voditelje podpiral in jim zagotavljal njihova dobra mesta v delavskih zbornicah. »Slovenec« ve, da je to laž; kako naklonjen je bil Živkoviću socialistom povedo številke izza dobe čiščenja občinskih svetov po izklicanju diktature in pa krvave volitve v Delav. zbornice leta 1934., ko so Živkoviću zveste bande napadale, pretepele ter z noži, bokserji, gumijevkami in podobnim orožjem obdelavale rdeče agitatorje in rdeče volilce. Res pa je, da je Živkoviću, ko je bil pri volitvah v Delavsko zbornico poražen, odmaknil svoje prste od Delavskih zbornic, dočim so tisti, ki danes hlinijo demokracijo, napravili drugače, vedoč, da sicer ne bodo dobili odločujočega vpliva v upravi delavskih ustanov. Nadalje ve »Slovenec« prav dobro, da noben socialist ni prejemal kakšnih podpor iz Živkovićevega tajnega fonda, dočim o svojih ljudeh tega ne more trditi. Kdor ne ve drugače, si pomaga z neresnico. Zato se ne čudimo ne »Samoupravi«, ne »Slovencu«. Le tako naprej. Vas bodo vsaj spoznali.

Koncipljenta

sprejme odvetnik dr. Avg. Reisman v Mariboru s 1. novembrom.

Borba za omejitev nočnega dela v pekarnah traja

Boj pekovskih pomočnikov za omejitev nočnega dela v pekarnah, kakor ga predvideva banska naredba, še ni končan, ker pekovski mojstri (ne vsi) to naredbu sabotirajo. Banska uprava, ki je sklicala za 15. septembra anketo, katere so se udeležili zastopniki mojstrov in pomočnikov, se je menda prepričala, kdo je zagovornik in kdo je protivnik banske naredbe. Slišala je plitke argumente, s katerimi so hoteli mojstri in njihovi trabanti naredbo diskreditirati. Ne vemo, kaj bi storile oblasti s pomočniki, oziroma delavci, če bi zavzeli takšno stališče proti zakonitim predpisom, kakor to delajo pekovski mojstri? S kakimi smešnimi argumenti je nastopil proti omejitvi nočnega dela novečepni strokovnjaški izvedenec, ki je pri anketi stokal, kakšno škodo mora utrpeti turistični Maribor in kako se mu smilijo inozemci, ki prihajajo v Maribor in ne dobijo svežega peciva, da potem od jeze in razočaranja mečejo staro pecivo po tleh. Menda ne bodo taki »turisti« samo radi tega več obiskali Maribora. Če bi bil ta go-spod dosleden, bi moral zagovarjati tudi nedeljsko delo, čutudi ga sveta katoliška cerkev, pa prepoveduje, kajti »turisti« prihajajo k nam zlasti ob nedeljah! S takimi duhovitimi argumenti hočejo pekovski mojstri dokazati oblastim, kakšna škoda grozi javnosti, tujskemu prometu in državi.

Tudi gospodu mojstru iz Ptujja je treba priznati korajžjo, da si je upal trditi in hotel dokazati s pristnimi podpisami pekovskih pomočnikov iz Ptujja, Ormoža in drugih krajev, da so pomočniki proti omejitvi nočnega dela, torej tudi proti banski naredbi. Poročali smo že, kako se zbirajo taki prstovoljni popisi. Ta gospod naj bi na anketi raje po-

vedal, kakšne mezde plačujejo pekovski mojstri v Ptujju svojim pomočnikom, ker bi s temi podatki sigurno očaral predsednika ankete. — Nočemo ponavljati v kolikih državah je zakonito odpravljeno nočno delo v pekarnah, ki se mora strogo izvajati, ker oblasti kršitelje nočnega počitka strogo kaznujejo. Mojstri govore o visokih plačah, oziroma mezdah, ki jih dobivajo pomočniki. Ponovno moramo povdariti, da oni mojstri, ki imajo nekaj socialnega čuta, plačajo pomočniku, da se preživlja nekoliko boljše, pretežna večina mojstrov, ki vprega pomočnike v nočno delo, pa plačuje svojim sužnjencem po Din 75.— tedensko s hrano in Din 130.— brez hrane in stanovanja. Ali si še upate trditi o visokih plačah?

Kakšno je postopanje z vajenci? Mojstri, ki toliko govorijo in javkajo o borbi za svojo existenco, vedo, da jim jo pomočniki ne ogrožajo, pač pa sami z nelojalno konkurenco. Ta nelojalna konkurenca pa ogroža tudi existenco pomočnikov. Nelojalna konkurenca je presešla že vse meje, tako da so mojstri (ne vsi) že izgubili vsak socialni čut in poznajo samo še svoje interese. Vsi njihovi argumenti so prazne fraze, ker z ureditvijo delovnega časa v pekarnah, bi se tudi precej uredilo vprašanje konkurence. Zato pa tak krik in vik od strani mojstrov, ker jim določila banske naredbe preprečujejo, da bi se naprej uganjali umazano konkurenco.

Iz teh razlogov apeliramo na merodajne oblasti, da najstrožje postopajo proti kršenju banske naredbe, ker le na ta način obstoja možnost, da se nauči državljane restpektirati in spoštovati zakone in njih določila.

Ljubljana

Veliko delavsko zborovanje

Nedeljsko javno zborovanje v Ljubljani je bilo izredno dobro obiskano. Krajevni medstrokovni odbor je določil dnevni red o važnih socialnopolitičnih vprašanjih. Poročali so ss. Likar o starostnem zavarovanju delavcev, Tome o pomenu zavarovanja in potrebi izboljšanja, Tratar o izvaianju socialno politične zakonodaje v stavbnih stroki. Sprejete so bile resolucije: 1. Glede sta-

rostnega zavarovanja za delavce, 2. glede socialnopolitičnih aktualnih zahtev in volitev v delavske ustanove ter 3. apelira na delavstvo, da se oklene trdno svojih strokovnih organizacij. Vse resolucije so bile soglasno sprejete. Na shodu se je zlasti pokazala zahteva po izboljšanju delavskega zavarovanja za starost in onemoglost.

Ljubljanska občina najema posojila. Mestna občina dobi 2 milijona dinarjev posojila od socialnega zavarovanja v Zagrebu, da seziča mrtvašnico pred pokopališčem pri Sv. Križu. Vsi mrljici se bodo potem odpremljali v mrtvašnico. — Od pošne hranilnice dobi občina 40 milijonov dinarjev, da reorganizira cestno električno želez-

nico. Železnica se podaljša tudi na pokopališče in najbrže tudi na Posavje.

Plesna šola Delavskega glasbenega društva »Zarja« v Ljubljani se prične dne 3. oktobra ob 15. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice. Vabimo vse mlade sodruge in sodružice, da posečajo plesne vaje, ki jih prireja delavsko društvo.

Maribor

Spominsko svečanost za Masarykom

priredi mariborska »Vzajemnost« v sredo, dne 22. t. m. v dvorani Delavske zbornice v Sodni ulici št. 9 ob osmih zvečer. — Na sporedu je predavanje s. dr. A. Reimana o

Masaryku, recitacije iz njegovih del, petje skupnega zbora del. pevskih društev in godba železniških delavcev. Pridite, da počastimo spomin velikega pokojnika!

Vzoren vzgojitelj mladine se poslavja. Profesor na tukajšnji drž. realki Josip Karba je po službeni potrebi prestavljen v Celje. S prof. Karbo so izgubili mariborski dijaki velikega prijatelja resničnega mladinojuba in vzornega vzgojitelja, ki ga bodo težko pogrešali. Prof. Karba je služboval na tukajšnji drž. realki osem let in je užival sloves dobrega in vestnega profesorja, ki se je lahko ponašal s temeljitim znanjem. V javnem življenju se ni udeleževal, bil pa je n. pr. eden najagilnejših članov tukajšnjega francoskega krožka, kot znanstvenik pa svobodoljub. Prof. Karba je edina opora svoje bolehe matere, ki jo bo ločitev od ljubljene sina gotovo težko prizadela. Na njegovem novem službenem mestu želimo prof. Karbi obilo uspeha, z željo, da bi prišel skoro zopet čas, ko ga bomo mogli pozdraviti v Mariboru.

Imenitnega dostavljača je imel vsekakor Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Mariboru. Nek delavec nam sporoča, da se je pri sodišču delavskega zavarovanja tožil z OUZD radi rentnine, katere mu OUZD ni hotel priznati. Stol sedmorice pa je že meseca junija končno rešil zadevo in delavec je dobil odlok, da se pritožba OUZD zavrže koncem junija t. l. Šele te dni pa je prejel

od OUZD pritožbo tega urada na Stol sedmorice, ki je bila vložena že 14. aprila in bi jo moral delavec dobiti takoj takrat, da bi mogel na njo odgovoriti. To pritožbo pa so mu dostavili šele tri mesece pozneje, ko je bila zadeva že končno rešena pred najvišjim sodiščem. Na svoje začudenje je delavec zvedel, da je baje imel OUZD tako imenitnega dostavljača, ki je nosil njegove spise namesto strankam domov v svojo omaro, kjer so jih šele sedaj našli cele kupe, ko so že radi drugih nerednosti dostavljača odslovili. Delavcem so seveda radi tega nastajale velike škode. Vprašamo pa, kako je bilo omogočeno dostavljaču takšno — »dostavljanje« in to skozi več mesecev? Kaj je delala kontrola? A ...

Vpisovanja v tekstilni tečaj se vrše še v nedeljo, dne 26. septembra od 10. do 12. ure v Sodni ulici 9-II. Sprejemni izpiti se bodo vršili v nedeljo, dne 3. oktobra ob 9. uri v risalnici deške meščanske šole v Krevki ulici.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev (kapelnik g. Schönherr) priredi 26. septembra izlet v Pobrežje v gostilno Midlil (Weber). Za obilno udeležbo priporoča odbor.

Celje

Moderni sužnji. V najprometnejši celjski ulici blizu kolodvora je bila te dni odpuščena trgovska pomočnica v delikatni trgovini, ker je zahtevala en dan dopusta, da bi si radi prejšnje odpovedi iskala novo službo. Ta trgovska pomočnica je bila pravi moderen suženj: delati je morala od 6. ure zjutraj nepretrgoma do 9. ure zvečer brez vsakega odmora. Pa tudi nobeno nedeljo ni imela prosto, ampak je morala »biti« v službi od 6. ure zjutraj do ene ure popoldne in nato zopet od 5. ure do 9. ure zvečer. Za vsoto ogromno delo ji je plačeval delodajalec poleg oskrbe še 350 Din mesečno. Ko pa je slišal lansko leto ta odlični podjetnik, ki ima cvetoče podjetje, da zahtevajo natakariji v neki kavarni plačilo za nadure, je zahteval od pomočnice podpis, da ima plače mesečno Din 200.—, beri in piši dvesto Din mesečno in Din 150 za nadure, da bi se izognil za-

konitemu 50% povežku za nadure. Zakon pa predpisuje, da sme biti v fakšnem podjetju uslužbenec največ 10 ur dnevno v službi, a vsaj enkrat v tednu mora imeti cel dan prost. Če pa mora delati ob nedeljah, mu mora dati gospodar še toliko dni dopusta v letu, kolikor nedelj ga je zaposloval. Vsega tega trgovska pomočnica ni imela, čeprav so si celo natakarice izvojevale en dan v tednu prosto. Vprašamo Inspekcijo dela, če ji je ta slučaj znan. Podjetnika ne bo težko najti. Toda zdj se, da je takšno izrabljanje revnih uslužbencev v Celju že kar običaj. Po novi uredbi o obratovalnem času ima tudi policija pravico nadzorovati delovni čas. Prosimo, da se enkrat tu tudi v tem pogledu napravi racija po podjetjih in ugotovi, kako se spoštuje enakovreden zakon o delovnem času osoba.

Velenje

Kako je z rudarji državnih rudnikov

V nedeljo, dne 19. septembra t. l. se je vršilo v Velenju v hotelu Rak zborovanje II. skupine, na katerem je poročal o mezdni razpravi za sklenitev nove kolektivne pogodbe (Radnog ugovora) za državne rudnike, katera se je vršila v Sarajevu od 9. do 11. t. m., načelnik tuk. lok. odbora s. Polanc.

Iz poročila posnemamo, da so na pogajanjih v Sarajevu sodelovale tri glavne organizacije in sicer Zveza rudarjev v Zenici HRS ter Jugoras. Zveza rudarjev je zahtevala 30% povišanje, HRS 40% in Jugoras 35%. Predstavniki delodajalca drž. rudnikov so vzeli v poštev samo predlog Zveze rudarjev, češ, da je najrealnejši, dočim sta ostala dva predloga vse preveč pretirana in pa, ker je Zveza rudarjev po številu svojega članstva najmočnejša organizacija.

O predlogu samemu pa so izjavili, da ne vsebuje samo 30% povišanja, ampak da finančni efekt iznosi celih 65%, za kar pa da nimajo tako obširnega pooblastila in je radi tega najpametneje, da se razidejo, ter stvar temeljito obojestransko proučijo in pozneje enkrat morda lažje pridejo do sporazuma. Predstavniki rudarjev se naravno s tem niso mogli strinjati in sklenili so na skupnem sestanku vseh organizacij in delegatov, da umaknejo svoj prvotni predlog, ter svoje zahteve znižajo od 30% na 20%, obenem so izvolili ožji odbor ter ga pooblastili, da vodi pogajanja do zaključka.

Ko so drugi dan gospodje zastopniki delodajalca, slišali novi predlogi in sklep rudarskih predstavnikov, so izjavili, da ga vzamejo na znanje, da ga bodo preštudirali ter preizkusili na njem finančni efekt, na kar pa, da bodo za nadaljno razpravo predstavnik rudarjev pisмено obvestili kdaj se bo vršila.

Po poročilu s. Polanca so predstavniki bosanskih rudarjev zelo dobri, sposobni, stvarni, a trav tako borbeni. Da pa uspehi rudarjev niso taki kakor bi sicer morali biti, je kriva razcepjenost delavstva v več organizacij in to vsekakor koristi ob takih prilikah samo-le delodajalcu. Da, da: Sloga jači — a nesloga tlačil!

Rudar.

Zagovor obtoženega rudarja-zaupnika

Rudarji malih rudnikov v boju s podjetniki in nezavednostjo lastnih tovarišev.

V kazenski razpravi radi stavke v rudniku Stanovsko, ki se je vršila pred par meseci, se je obtoženi rudar-zaupnik zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Mariboru radi očitkov, da je grozil stávkokazom. Njegov zagovor je značilen za razmere ne samo pri tem rudniku, ampak tudi pri ostalih manjših rudnikih, zato ga sedaj naknadno objavljamo:

Kakšne so razmere v tem rudniku?

»Jaz sem bil vodja strokovne organizacije rudarjev in zaupnik ter sem imel kot tak ne samo pravico, ampak tudi dolžnost, da skrbim za čim ugodnejše delovne pogoje ter da obvarujem rudarje pred koraki, kateri jim lahko škodujejo. Ker nam je bil rudnik za več mesecev nazaj dolžan že itak mnogo preizkušnje, smo stopili v stavko, ker vklebujemo ponovnim opominom rudniku in apelom na vse merodajne faktorje, katerim smo javili, da bomo stavkali, nismo prišli do težko zaslužene plačila. Uspeh je bil samo delen, ker nam je rudnik izplačal samo en del zaostale mezde. Večina rudarjev s tem ni bila zadovoljna in iz razumljivih razlogov ni hotela nazaj na delo, ker bi rudnik to sigurno smatral kot našo slabost in bi v bodoče ravno tako, ali pa še v večji meri bil v zamudi z izplačilom mezd. Kar nas je inteligentnejših rudarjev, smo vsi to takoj uvideli in smo radi tega sklenili, da stavkamo še dalje ter da si za ta čas pomagamo, kakor kateri more in zna. Jaz na primer nimam nobene zemlje in nobenih drugih dohodkov. Že radi tega nisem mogel čakati na milost rudnika, da mi izplača mezdo, kadar se mu zdi, temveč sem bil prisiljen zagrabiti za katerokoli drugo delo. Isto je storila tudi večina drugih prizadetih rudarjev.«

Stavkokazi.

»Edino nekaj rudarjev se ni držalo našega sklepa ter je kvarilo in tudi onemogočalo skupno akcijo s tem, da so šli na delo. Ravno ti stavkokazi pa so bili najmanj potrebni, ker imajo menda vsi vsaj nekaj zemlje in lahko od nje živijo. Razumljivo je vsled tega, da smo bili ostali rudarji razburjeni, ker je bila naša existenca s tem ogrožena in naš nastop proti rudniku brez izgleda, ako nismo vsi složni. To je napolnilo mene in nekatere druge tovariše, da smo stavkokazom predočevali njih kvarno početje za skupno stvar ter jih zlasti opozorili na to, da bo tudi za nje same škodljivo, ako ne bodo z nami držali.«

Razburjenje ljudstva.

»V tem smislu sem jaz podučil tudi rudarja Druškovića Rudolfa, ko je odhajal v družbi več drugih rudarjev od dela iz rudnika. Jaz sem mu lepo prigovarjal in tudi deloma protestiral proti njegovemu početju, nisem mu pa grozil, kakor to navaja ovdaba in kakor to izpoveduje Druškovič Rudolf kot prič.«

Izvedel sem od drugih rudarjev, da nekateri rudarji kljub temu še vedno hodijo

J. Arh:

Po mezdnem gibanju rudarjev pri TPD

V sredo, dne 15. septembra t. l. se je vršila zaključna razprava o mezd-
nih zahtevah rudarjev Trboveljske
premogokopne družbe. Doseženi po-
boljški ne odtehtajo teža, kar so ru-
darji izgubili na zaslužku vsled dra-
ginje, vsekakor pa je uspeh vreden,
da se ga javno zabeleži. Mogoče bo-
do nekateri trditi drugače, toda jaz se
držim pregovora: Kolikor moči, toli-
ko uspeha! Toliko smo močni, toliko
smo dosegli.

Ob priliki te razprave pa so bile
iznešene od strani zastopnikov družbe
tudi stvari, o katerih se mi zdi važno,
da o njih javno povem svoje mnenje.
Brez dvoma je, da ima ob taki priliki
vsaka stranka pravico, da brani svo-
je stališče. To načelo je veljalo tudi
pri sedanji razpravi. Vendar je nas
delavske zastopnike razočaralo, ker
je predstavnik družbe le preveč po-
vdarjal, da je vzrok padcu produkcije
premalo storitev rudarjev — ali
lenoba. Mi sicer vemo, da vsi delavci
ne bodo nikdar stoodstotno, ali da
bi se vso krivdo radi zmanjšanja pro-
dukcije moralo vedno zvrčati na ru-
darje, tega si pa ne moremo pustiti
dopasti. Proti tej trditvi so delavski
zastopniki doprinesli tehtne dokaze o
vzrokih, ki ne zadenejo samo delav-
stva, temveč predvsem tudi družbo
samo. Predstavnik rudarske oblasti
pa je izjavil, da se čudi, kako morejo
delavski zastopniki trditi in se sklivi-
cevali na neurejenost jamskih na-
prav, ko ima vendar poročila, da so
jame v redu.

Ti dve trditvi se mi zdita preveč
enostranski in silno dvomim v njih
utemeljenost. Zato se čutim dolžne-
ga, da o njih javno govorim, da bodo
o tem zvedeli tudi rudarji in se po
tem ravnali. Ako bodo naši rudarji
pravilno razumeli pomen iznešenih
trditve, potem bodo vedeli za bo-
doče, da je njihova prva dolžnost, da
skrbijo pri delu za varnost svojega
življenja, drugo, da svoje delo v redu
in vestno vrše in tretji pa, da stal-

no zasledujejo in beležijo vse ovire
pri izvrševanju svojega dela, ter jih
takoj javijo svojim zaupnikom v svr-
ho nadaljnega postopanja. Zakaj, le
na ta način zbrani dokazni material
bo v bodoče mogel ovreči obtožbe
proti rudarjem, in pokazati, kje so pra-
vi vzroki padajoče produkcije.

Pri tej priliki je zastopnik družbe
tudi izjavil, da je v svrhu odprave
takih in sličnih nedostatkov, ki ovi-
rajo napredek v produkciji, priprav-
ljen tudi materijel, odškodovati tiste,
ki bi stavili primerne predloge. Mi-
slim, da ta misel ni napačna. Vendar
bi predlagal, da družba enostavno
določi neko iz delavskih vrst za
določen čas, ki bo imel pravico jam-
ski obrat, v katerem je zaposlen, vsak
čas, v celoti pregledati in na podlagi
dejanskih ugotovitev opozoriti obrat-
no vodstvo na nedostatke, ki so o-
bratnega, delovnega in varnostnega
značaja. Tak preglednik bi naj bil po
mojem vedno glavni zaupnik IL sku-
pine dotičnega obrata. Odškodnina
za ta njegov posel naj bi bila povpreč-
na višina zaslužka v akordu dotične-
ga obrata. V svojem delokrogu bi pač
moral uživati vsestransko svobodo
kretanja.

Mogoče bo imela družba pomis-
like. Pri tem pa naj upošteva dejstvo,
da mora med delovno silo in zahtevo
po storitvi biti nek živ organizem, ki
ostrino obeh kontrahentov ublažuje
in nedostatke odpravlja. In ker tega
organizma danes še manjka, zato mo-
ramo odločno zavračati trditve dru-
žbe, da je vzrok padca produkcije
edino lenoba rudarjev. To trdimo z
vso odločnostjo, ker vem, da je naj-
manj 99 odstotkov rudarjev, ki radi de-
lajo in se pri delu trudijo do skrajno-
sti, samo, če imajo vsaj malo izgleda,
da bodo pri svojem delu tudi nekaj
zaslužili.

To sem smatral za potrebno, da
povem, zato da bo naše stališče v bo-
doče lažje in brez obojestranskih su-
mničenj.

Slabo zastopanje revnih

»Pravo lidu«, češki soc. dnevnik
v Prazi objavlja z dne 9. septembra
slednji članek pod gornjim naslovom:

»Često se zgodi, da morajo delo-
jemalci tožiti bivše delodajalce za
mezdne zahtevke izven okoliša sodi-
šča, v katerem bivajo. V tem sluča-
ju prosijo sodišče, da jim na temelju
pravice revnih dodeli uradnega za-
stopnika, kateri jih potem v njihovi
odsotnosti zastopa pred delovnim
sodiščem. Zdelo bi se vsled tega, da
bo imel reven človek-uslužbenec
pred sodiščem tudi brez advokata
zastopstvo. V praksi pa to izgleda
drugače.

V vseh slučajih, v katerih so nam
uslužbenci predložili pritožbe, se je
izkazalo, da uradni zastopniki pri
delovnih sodiščih uslužbencem, ki jih
zastopajo, niso sploh v nobeno ko-
rist.

Sodišče naznani uložbencu-tožni-
ku rok prve razprave, podelitev pra-
vice revnih in ime uradnega zasto-
pnika. To je tudi vse, kar zve tožnik
o svoji tožbi. Tekom spora uradne-
mu zastopniku niti na um ne pride,

na delo. Ker so bili stavkajoči rudarji in tudi
drugi ljudje vsled tega zelo razburjeni, sem
se jaz upravičeno bal, da bi se stavkokazom
utegnilo kaj pripetiti. Zato sem sklenil, da
opozorim stavkokaze ter jim svetujem, da naj-
raje ostanejo doma. V to svrhu sva se na-
potila s soosumljenim Gračnerjem Ivanom na
Druškovičev dom.

Njega nisva našla doma, pač pa nama je
njegova mati povedala, da je že jutraj odšel
na delo. Jaz sem materi predložil nevarnost,
ki utegne nastati za njenega sina ter sem ji
svetoval, naj pregovori svojega sina, da naj-
raje ostane doma. Materi to ni bilo všeč ter
je začela naju zmerjati in očitati, da mi ni-
nemu sinu krademo kruh. Vsled te nesmisel-
ne obdolžitve sem se jaz razburil in sem
morda v razburjenju njej res kako žal be-
sedo rekel. Da bi pa grozil njej in njenemu
sinu, to pa ni resnica.

Pripominjam, da je vsled stavkokazov
naša akcija popolnoma propadla. Sedaj je
večina nas brez zaslužka.

da bi sporočil svojemu klientu tudi
potek razprave, zlasti, da bi ga in-
formiral o ugovorih tožnega delo-
dajalca proti tožbi. Tožnik vsled te-
ga ne more z daljnimi informacijami,
oziroma dokazi in pričami izpodbiti
trditve delodajalca ali jih predočiti v
pravi luči, uradni zastopnik pa se tu-
di za to ne briga. Tožnik zve vse to
še iz sodbe, ko jo prejme od so-
dišča.

Smo mnenja, da je mišljena insti-
tucija uradnih zastopnikov resnejše,
kot je izvaiana. Če bi takole zanik-
no zastopal advokat, bi mu gotovo
obesili na vrat disciplinarno preiska-
vo ali tožbo za odškodnino. Ravno
tako mora biti odgovoren tudi uradni
zastopnik, ker bi drugače ta ustanova
ne imela nobenega pomena!

Podobno določbo o postavitvi
uradnih zastopnikov imamo tudi pri
nas v § 165 toč. 4 civilnopravnega
reda. Žal pa imamo tudi pri nas v
delavskih pravnih določbah čisto podobne iz-
kušnje z uradnimi zastopniki. Zgo-
dilo se je nedavno celo to, da uradni
zastopnik sploh ni šel k razpravi,
čprav je bil v službi kot sodni uradni-
k v istem posloju kot sodnik, ki
je razsojal. Sodnik pa tudi ni pokli-
cal zastopnika in delavec je po dol-
gih mesecih zvedel, da so pustili nje-
govo tožbo pri sodišču enostavno
počivati. Enako se tudi redko najde
zastopnik, ki bi po razpravi poročal
delavcu, kaj je ugovarjal toženi ali
kaj so povedale priče ter zahteval
nadaljno informacijo.

Bilo bi želeli, da sodna uprava
uradništvu posebej opozori na postop-
ek v slučaju imenovanja uradnim
zastopnikom po § 165 toč. 4. c. p. p.,
ker se pač pri vedno pogostejem
preseljevanju delavcev iz enega kra-
ja v drugega in kršenja socialne za-
konodaje takšne tožbe množe.

Pomanjkanje v nacistični Nemčiji

Namesto masti — »Fettbewilligungsschein«, »Bestellschein«, »Bezugsschein«.

Češki tednik »Přítomnost« prinaša
v zadnji številki velezanimiv in stva-
ren članek o borbi med Poljsko in
Nemčijo za koridor pod naslovom
»Borba za koridor končuje«. Clankar
Otokar Weisl slika nazorno, kako ra-
ste poljsko pristanišče Gdyna in ka-
ko nasprotno propada bližnje nemško
pristanišče Gdansk kot posledica
nemške oboroževalne politike.

Clankar dokazuje, kako blazna je
Hitlerjeva politika oboroževanja in
gospodarske neodvisnosti Nemčije.
Mesto neodvisnosti so dobili Nemci
na gospodarskem polju — bedo in po-
manjkanje.

V 3 in pol letih Hitlerjevega go-
spodarstva so v Nemčiji žrtvovali za
neodvisnost od ostale Evrope prehra-
no. radost in sploh dostojno življenje
cele generacije.

Po izložbah je videti napise: »Ni-
mamo masla, nimamo deviz, nimamo
zemlje, nimamo kolonij — toda imamo
svoj dragi nemški narod.« — In tako
javljajo tudi restavracije, da se upo-
rablja pri njih umetno maslo in koko-
sovo, kar je dokaz, da restavrater iz-
polnjuje odredbe, kar je važnejše, ka-
kor pokvarjen želodec. Toda tudi o-
skrba margarine, umetne masti iz ra-
stlin ali drugih nadomestil za mast je
danes v Nemčiji skrajno komplicirana
zadeva. Zato si je treba oskrbeti naj-
prej Fettbewilligungsschein, za kate-
rega vam izda trgovec — ne marga-
rino — ampak Bestellschein in s tem
se dobi na uradu Bezugsschein in šele
na podlagi tega v trgovini dragocena
mast.

Tekstilne tovarne javljajo v časo-
pisih, da so iznašle nadomestilo ovčje
volne, slaščičarji javljajo iznajdbo
kreme iz rastlin in umetnih dodatkov.
»Deutsche Fleischerzeitung« hvali
iznajdbo obranega mleka pri izdelavi

svinjine. Ženski časopisi apelirajo na
može, da bi se omejili v uživanju ma-
sti, govejega, telečjega mesa, masla,
sirov in zgodnje zelenjave in se naj
zadovoljujejo s krompirjem, marmela-
do, umetnim medom, ovčjim mesom,
ribami in podobno.

Gospodinje pozivajo v izveskih na
trgovinah, da bi hodile na trg s cekar-
ji in posodami, ker je treba štediti s
papirjem, tudi z ovojnimi, kot važno
surovino. Kdor kupi zobni pasto, kre-
mo za čevlje ali karkoli drugega v
kovinasti škalki, najde v njej pred-
vsem listek: »Pozor«, tudi to moramo
uvažati! Zato je prepovedano zavreči
pločevinaste škalklje in jih mora vsako
določiti zbiratelj, ki so za to
izročeni.

Občan ima torej v prvem letu dru-
ge štiriletnice predpisano raso, poli-
tično prepričanje, umetniški nazor,
razdelitev svojih dohodkov in svojega
prosteja časa, jedilni listek — in
končno tudi to, kaj sme in česa ne
sme zavreči.

Hitlerjev načrt, da bi bila Nemči-
ja gospodarsko neodvisna, je seve ne-
izpolnjiv. Niti Združene severoameri-
ške države niso bile nikdar tako ne-
odvisne in še sedaj upražajo kavčuk,
čaj, čokolado, svilo, cin, nikel itd.
Vsaka povprečna elektrarna potre-
buje dandanes surovin iz 17 držav,
celo vsaka večja pekarna iz 28 držav
itd.

Nemško vojno mišljenje nam da-
nes kažejo predvsem izkaznice za ži-
vila, nadomestila živil in drugi znaki
nemške krize, ki jo preizkušajo Nem-
ci skoraj edini o celi Evropi.

Kmeti v Prusiji in drugod so za-
čeli preko noči klati živino, svinje in
perutnino, ker je prepovedano živino
krmiti z žitom. Posledica bo zopetno
podražanje mesa, jajc itd. Nemčija
stoji pred gospodarskim propadom.

Nesramnost!

J. Arh:

Moj odgovor g. Mekše-tu.

Ob priliki zborovanja v Za gorju ne 19.
t. m., ki so ga sklicale vse tri strokovne or-
ganizacije, da podajo poročilo o zadnji mezd-
ni razpravi pri TPD, je g. Mekše, tajnik
Narodno strokovne zveze v svojem poročil-
lu iznesel med drugim tudi sledeče:

1. Čudno se mu zdi, da se večina na
razpravi ni držala sklepov predkonference.
2. Čudno se mu zdi da je vodil razpravo
z delavske strani g. Arh, ko je bil vendar
za predsednika izvoljen zastopnik Delavske
zbornice.

3. Čudno se mu zdi, kako da se je ne-
koča (mišljen je s. Arh) poveril za razpra-
vo, ker če to ne bi bil slučaj, bi se bilo mor-
da dalo kaj več doseči za rudarje.

Na to mu odgovarjam:

1. Vsaka razprava je plod kompromisa.
Če se pa tega noče, mora ena ali druga stran

ka svoje stališče drugi vsiliti. Ta možnost
pa v tem slučaju ni obstajala.

2. Gospod Mekše naj ve, da je Delavska
zbornica po zakonu le posredovalni organ,
predstavnik prave strokovne organizacije
pa napadalni in obrambni organ.

3. Če je g. Mekše mnenja, da se je pre-
hitro razpravljalo, mu ne morem pomagati.
Obžalujem, da tako počasi misli in ne more
slediti razpravi. Če misli, da se je premalo
doseglo, zakaj je pa takrat molčal, ko se je
bila najhujša bitka med družbo in zastop-
niki delavstva radi »lenuharjenja« rudarjev.

Če g. Mekše misli s takimi podlimi su-
mničenju obuditi nacionalnega »mrliča« v
revirjih, mu povem, da se zelo moti. Zakaj,
rudarji še niso pozabili, da so takrat, ko so
imeli nacionalisti vso moč in oblast v rokah,
največ trpeli.

Delavski pravni svetovalec

Opovedni rok v čevljarskem podjetju (Križe)

Vprašanje: S čevljarskim podjetjem sem
dočeval 3mesečni opovedni rok. Ali velja
tako dolg opovedni rok?

Odgovor: Pogodba je veljavna in Vam
more na podlagi nje podjetnik odpovedati
le trimesečno. Če ni pogodbe o odpovednem
roku, velja 14dnevni zakoniti opovedni rok.
V slučaju, da podjetje spremeni firmo, Vam
je kljub temu dolžno staro podjetje plačati
trimesečno opovedno dobo, če Vam tri me-
sece prej ne odpove, ali če novo podjetje ne
prevzame vseh delavcev pod istimi pogoji.
Le v slučaju, če bi dali podjetniku razlog za
takošnjo opust, kakor n. pr. težke žalitve,
več kot 4tedenska bolezen, neupravičeno
zapustitev dela itd., Vas je podjetje upravi-
čeno takoj opustiti brez vsake odpovedne

dobe. Če bi Vas podjetje odpustilo brez ta-
kega razloga in ne da bi Vam tri mesece prej
odpovedalo, lahko 3mesečno mezdo iztožite.

Odpoved

Vprašanje: Ali se smatrati izjavo delo-
dajalca: »Niste zmožni za delo ter Vam bom
moral odpovedati in drugega dobiti« za od-
poved? 14. dan po teh besedah je deloda-
jalec delavca odpustil.

Odgovor: Gornje besede ni smatrati za
veljavno odpoved. Tudi če je imel deloda-
jalec namen s tem izreči odpoved, je storil
to na nejasen način. Nejasna izjava pa se
razlaga v škodo tistega, ki se je poslužil.
Podjetnik torej lahko tožite za 14dnev-
no odpoved. Seveda zavisi izid tožbe od
tega, če bi tudi sodnik gornje besede sma-
tral za nejasne.

MALI OGLASI

Nasi čitatelji kupi-
tejo najcenejše pri
naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galan-
terija, drobnarija in igrača vseh vrst. Naj-
večja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.Z.Z.O.

Maribor, Frankonova ulica 1

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržiška c. 18. se priporoča cenj. občinstvu
za izdelavo oblek za gospode in dame po
najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna
izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Stroje, kovalne, vsakovrstno železo, uporabljivo in
neuporabljivo plačam po najvišjih dnevnih cenah

Justin Gustinčič - Maribor

nakup in prodaja vsakovrstnih železnih predmetov

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324